

PARLAMENT EWROPEW

2009 - 2014

Dokument ta' sessioni

11.9.2013

B7-0399/2013 }
B7-0402/2013 }
B7-0406/2013 }
B7-0407/2013 }
B7-0408/2013 }
B7-0409/2013 } RC1

MOZZJONI GHAL RIŽOLUZZJONI KONGUNTA

imressqa skont l-Artikoli 122(5) u 110(4) tar-Regoli ta' Proċedura

li tissostitwixxi l-mozzjonijiet għal riżoluzzjoni mressqa mill-gruppi:
ECR (B7-0399/2013)
PPE (B7-0402/2013)
S&D (B7-0406/2013)
ALDE (B7-0407/2013)
GUE/NGL (B7-0408/2013)
Verts/ALE (B7-0409/2013)

dwar ir-Repubblika Ċentru-Afrikana
(2013/2823(RSP))

RC\1002684MT.doc

PE515.967v01-00 }

PE519.242v01-00 }

PE519.246v01-00 }

PE519.247v01-00 }

PE519.248v01-00 }

PE519.249v01-00 } RC1

**Cristian Dan Preda, Bernd Posselt, Filip Kaczmarek, Tunne Kelam,
Roberta Angelilli, Eija-Riitta Korhola, Monica Luisa Macovei,
Philippe Boulland, Jean Roatta, Mariya Gabriel,
Sergio Paolo Francesco Silvestris, Giovanni La Via, Eduard Kukan,
Sari Essayah, Petri Sarvamaa, Laima Liucija Andrikienė, Zuzana Roithová,
Jarosław Leszek Wałęsa, Krzysztof Lisek, Michèle Striffler, Anne Delvaux,
Bogusław Sonik**
fisem il-Grupp PPE
**Véronique De Keyser, Ricardo Cortés Lastra, Ana Gomes,
Liisa Jaakonsaari, Norbert Neuser, Patrice Tirolien,
Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Joanna Senyszyn, Mitro Repo,
Antigoni Papadopoulou, Françoise Castex**
fisem il-Grupp S&D
**Marielle de Sarnez, Marietje Schaake, Alexander Graf Lambsdorff,
Johannes Cornelis van Baalen, Ramon Tremosa i Balcells, Robert Rochefort,
Izaskun Bilbao Barandica, Hannu Takkula**
fisem il-Grupp ALDE
**Judith Sargentini, Barbara Lochbihler, Nicole Kiil-Nielsen,
Raül Romeva i Rueda**
fisem il-Grupp Verts/ALE
Charles Tannock
fisem il-Grupp ECR
Marie-Christine Vergiat, Patrick Le Hyaric
fisem il-Grupp GUE/NGL

Riżoluzzjoni tal-Parlament Ewropew dwar ir-Repubblika Čentru-Afrikana (2013/2823(RSP))

Il-Parlament Ewropew

- wara li kkunsidra l-ftehim ta' Libreville (Gabon) tal-11 ta' Jannar 2013 dwar ir-riżoluzzjoni tal-krizi politika militari fir-Repubblika Čentru-Afrikana (RČA), iffirmat taħt il-patroċinju tal-kapijiet ta' stat u gvern tal-Komunità Ekonomika tal-Istati tal-Afrika Čentrali (ECCAS), li jistabbilixxi l-kundizzjonijiet għat-tmien il-krizi fir-RČA,
- wara li kkunsidra r-rapport tas-Segretarju Ĝeneralis tan-NU tal-14 ta' Awwissu 2013 dwar is-sitwazzjoni fir-RČA, kif ukoll ir-rapporti tad-Direttur tal-Uffiċċju Integrat tan-Nazzjonijiet Uniti ghall-konsolidazzjoni tal-paċi fir-Repubblika Čentru-Afrikana, tas-Sottosegretarju Ĝeneralis għall-affarijiet umanitarji u tas-Sottosegretarju Ĝnerelai għad-drittijiet tal-bniedem;
- wara li kkunsidra r-Riżoluzzjoni tal-Kunsill tas-Sigurtà tan-NU 2088(2013) tal-24 ta' Jannar 2013, id-dikjarazzjonijiet tal-Kunsill tas-Sigurtà fuq ir-RČA, u wara li talab il-Kunsill tas-Sigurtà jappoġġa l-operazzjoni l-ġdida mmexxija mill-Afrika,
- wara li kkunsidra d-deciżjoni tal-Kunsill ghall-Paċi u s-Sigurtà tal-Unjoni Afrikana tad-19 ta' Lulju 2013 li tawtorizza t-tnedja tal-operazzjoni ta' appoġġ tal-paċi mmexxija mill-Afrika mill-1 ta' Awwissu 2013;
- wara li kkunsidra s-samits straordinarji tal-Kapijiet ta' Stat u Gvern tal-ECCAS li saru f'N'Djamena (Chad) fil-21 ta' Dicembru 2012, fit-3 ta' April 2013 u fit-18 ta' April 2013, u d-deciżjoni tagħhom li jistabbilixxu Kunsill Nazzjonali Tranžitorju (NTC) b'setgħat leġiżlattivi u kostitwenti u jadottaw pjan direzzjonali għall-proċess tranžitorju fir-RČA,
- wara li kkunsidra l-laqgħa tal-Grupp Internazzjonali ta' Kuntatt tat-3 ta' Mejju 2013 f'Brazzaville (il-Kongo), li vvalida l-pjan direzzjonali għat-tranżizzjoni u stabilixxa Fond Specjali sabiex tīgi meħġjuna r-RČA,
- wara li kkunsidra d-dikjarazzjonijiet tal-21 ta' Dicembru 2012, tal-1 u l-11 ta' Jannar 2013, tal-25 ta' Marzu 2013, tal-21 ta' April 2013 u tas-27 ta' Awwissu 2013 mill-Viči President tal-Kummissjoni/ir-Rappreżentant Għoli tal-Unjoni għall-Affarijiet Barranin u l-Politika ta' Sigurtà dwar ir-RČA,

RC\1002684MT.doc

PE515.967v01-00 }

PE519.242v01-00 }

PE519.246v01-00 }

PE519.247v01-00 }

PE519.248v01-00 }

PE519.249v01-00 } RC1

- wara li kkunsidra d-dikjarazzjoni tal-21 ta' Dicembru 2012 tal-Kummissarju ghall-Għajnuna Umanitarja u l-Protezzjoni Ċivili dwar it-tifqigħa gdida ta' kunflitt fir-RCA,
  - wara li kkunsidra r-riżoluzzjoni tal-Assemblea Parlamentari Kongunta AKP-UE tad-19 ta' Ġunju 2013 dwar ir-RCA,
  - wara li kkunsidra l-istqarrijiet ghall-istampa tal-Kunsill tas-Sigurtà tan-NU tas-27 ta' Dicembru 2012 u tal-4 u l-11 ta' Jannar 2013 dwar ir-RCA,
  - wara li kkunsidra d-dikjarazzjoni tas-Segretarju Ġeneralis tan-NU Ban Ki-moon tas-26 ta' Dicembru 2012 fejn kkundanna l-attakki tar-ribelli u heġġegħ lill-partijiet kollha jinxu mad-deċiżjonijiet meħuda mill-ECCAS f'N'Djamena fl-21 ta' Dicembru 2012, u tal-5 ta' Awwissu 2013 fejn talab it-tmiem tal-impunità ghall-abbużi serji tad-drittijiet tal-bniedem fir-RCA, inkluża l-kunsiderazzjoni ta' sanzjonijiet,
  - wara li kkunsidra d-dikjarazzjoni tas-16 ta' April 2013 mill-Kummissarju Għoli tan-NU għad-Drittijiet tal-Bniedem, Navanethem Pillay, fejn talbet għat-tmiem tal-vjolenza u ghall-istabbiliment mill-ġdid tal-istat ta' dritt fil-pajjiż,
  - wara li kkunsidra d-dikjarazzjonijiet tat-12, tad-19 u tal-31 ta' Dicembru 2012 tal-President tal-Kummissjoni tal-Unjoni Afrikana, Nkosazana Dlamini-Zuma, dwar is-sitwazzjoni fir-RCA,
  - wara li kkunsidra l-Ftehim ta' Cotonou rivedut,
  - wara li kkunsidra r-riżoluzzjoni tal-Parlament Ewropew tas-17 ta' Jannar 2013 dwar is-sitwazzjoni fir-RCA,
  - wara li kkunsidra l-Artikoli 122(5) u 110(4) tar-Regoli ta' Proċedura tiegħu,
- A. billi wara r-rebħa militari tal-koalizzjoni Séléka fl-24 ta' Marzu 2013 u t-teħid tal-poter minnha, certi elementi fiha wettqu ghadd ta' atroċitajiet, stupri, delitti, vjolenzi fizċiċi, serq, sakkeġġi u ksur iehor tad-drittijiet tal-bniedem, kemm fil-belt kif ukoll fil-provinċji, u evitaw kull kontroll;
- B. billi fl-20 ta' Awwissu 2013, operazzjoni ta' diżarm immexxija mis-Séléka f'Boy-Rabé, żona

RC\1002684MT.doc

PE515.967v01-00 }

PE519.242v01-00 }

PE519.246v01-00 }

PE519.247v01-00 }

PE519.248v01-00 }

PE519.249v01-00 } RC1

dominata mis-segwaċi tal-eks President François Bozizé, waslet ghall-qtil ta' 11-il persuna, u tużżani ġew feriti u kien hemm ukoll sakkeġgi;

- C. billi fit-28 ta' Awwissu 2013 aktar minn 5,000 abitanti ta' Bangui ħarbu lejn l-arjuport internazzjonali principali tar-Repubblika Centru-Afrikana sabiex jaħarbu minn eks ġellieda ribelli li kienu qed jagħmlu rajds u okkupaw it-tarmak għal madwar 18-il siegha;
- D. billi għad hemm ir-riskju ta' repetizzjoni tal-ostilitajiet bl-armi min-naha ta' dawk li kienu l-Forzi Armati Ċentru Afrikani li jiffavorixxu l-president mejjet François Bozizé u billi l-istrukturalizzazzjoni tat-tensionijiet interreligjuži ġgib tagħha riskji;
- E. billi fl-4 ta' Settembru 2013, il-prosekuratur tal-Bangui Tribunal talab għal sentenza ta' 10 snin prigunerija għall-24 eks ribelli Séléka li tressqu quddiem il-qrati fl-ewwel proċess li ttratta l-abbużi mwettqa fir-RCA;
- F. billi r-rispett għad-drittijiet tal-bniedem huwa valur fundamentali tal-Unjoni Ewropea u jirrapreżenta element essenzjali tal-Ftehim ta' Cotonou;
- G. billi n-nuqqas ta' proċedimenti kontra dawk responsabbi għal ksur tad-drittijiet tal-bniedem u delitti tal-gwerra quddiem il-qrati jippromwovi klima ta' impunità u jinkoragħixxi t-twettiq ta' delitti godda;
- H. billi fis-7 ta' Awwissu 2013 l-prosekuratur tal-Qorti Kriminali Internazzjonali (QKI) tat-it-tieni twissija tagħha li d-delitti mwettqa fir-Repubblika Centru-Afrikana jiġi jaqgħu taħt il-ġurisdizzjoni tal-QKI u li l-uffiċċju tagħha se jiproċedi jekk dan ikun neċċesarju;
- I. billi dawn il-vjolenzi jwasslu għal spustamenti godda tal-popolazzjoni u li, skont l-istima tal-Uffiċċju tan-Nazzjonijiet Uniti għall-Koordinazzjoni tal-Ğħajnejha Umanitarja, terz tal-popolazzjoni telaq minn daru u qed isofri minn malnutrizzjoni, li 1,6 miljun persuna għandhom bżonn kbir ta' ġħajnejha, u 200 000 minnhom għandhom bżonn kura tas-sahħha, 484 000 jinsabu f'sitwazzjoni ta' nuqqas enormi ta' ikel, 206 000 persuna huma spustati u 60 000 sabu refuġju fil-pajjiżi viċini; barra minn hekk, 650 000 tifel/tifla mhux qed imorru l-iskola minħabba l-fatt li l-iskejjel qed jiġi okkupati minn gruppi armati u billi 3 500 tifel/tifla ġew reklutati mill-forzi u l-gruppi armati;
- J. billi fi-21 ta' Awwissu 2013, l-awtoritajiet tal-Kamerun għalqu temporanġament il-fruntiera

mar-RCA u wara li ddikkjaraw li r-ribelli Séléka attakkaw belt mal-fruntiera Toktoyo u qatlu uffiċjal mill-Kamerun responsbli mill-fruntiera billi minkejja l-fatt li l-fruntiera reġgħat infethet, sewwieqa tat-trakkijiet jibqgħu eżitanti dwar id-dħul fir-RCA minħabba d-deterjorament tal-kundizzjonijiet ta' siġurtà,

- K. Billi r-RCA hija kkonfrontata bi sfidi soċjali u ekonomici peress li ġew sakkeġġati u distrutti s-setturi pubblici u privati, u dan ippreġudika b'mod serju l-amministrazzjoni u l-fibra ekonomika tal-pajjiż u ħoloq taqbil soċjali; billi sar serq fuq skala massiva fl-isptarijiet ukoll, u dan ħoloq sitwazzjoni tas-saħħha diżastruża fil-pajjiż;
  - L. billi il-Ftehim Libreville jibqa' l-baži għal ftehim tranzitorju; billi mat-tmiem tat-tranzizzjoni ta' 18-il xhar, elezzjonijiet ħielsa, demokratici, trasparenti u regolari għandhom jiġu organizzati, iżda il-Kap ta' Stat, il-Prim Ministro, il-Membri tal-Gvern Tranzitorju u l-Membri tal-Ufficċċju tal-NTC ma jistgħux jipparteċipaw;
  - M. billi s-samit tal-ECCAS tat-3 ta' April 2013 stabbilixxiet il-NTC u billi fit-18 ta' April 2013 adottat pjan direzzjonali għall-kompożizzjoni u l-funzjonament tieħħu;
  - N. billi ġie stabbilit Grupp Internazzjonali ta' Kuntatt dwar ir-Repubblika Ċentru-Afrikana f'Mejju 2013 sabiex jikkoordina l-azzjoni regionali, l-azzjoni mifruxa mal-kontinent u l-azzjoni internazzjonali sabiex tinsab soluzzjoni dejjiema għall-problemi rikurrenti tal-pajjiż;
  - O. billi l-Unjoni Ewropea hija involuta f'djalogu politiku regolari mar-RCA, taħt il-Ftehim ta' Cotonou, u tibqa' d-donatur principali tal-fondi tal-pajjiż u li hija ddecidiet fit-8 ta' Lulju li żżid bi EUR 8 miljun l-ghajnejha umanitarja tagħha, u b'hekk issa din tammonta għal EUR 20 miljun; billi din l-ghajnejha tal-UE mhux se tkun bizzżejjed u shab oħra internazzjonali għandhom jinvolvu ruħhom;
  - P. billi r-RCA issaċċejat deċennji ta' instabbiltà u inkwiet politiku mindu saret indipendenti fl-1960; billi, minkejja l-fatt li l-pajjiż fih ħafna riżorsi naturali (injam, deheb, djamanti, uranju, ecc.), ir-RCA hija kklassifikata biss fil-179 post minn 187 pajjiż fl-Indiči tal-Iżvilupp tal-Bniedem tan-NU u, billi madwar 70 % tal-popolajżzoni tagħha jgħixu taħt il-linja tal-faqar, għadha wieħed mill-ifqar pajjiżi fid-dinja;
1. Jikkundanna t-tehid ta' poter mhux kostituzzjonali mill-forza armata tal-Koalizzjoni Séléka

RC\1002684MT.doc

PE515.967v01-00 }

PE519.242v01-00 }

PE519.246v01-00 }

PE519.247v01-00 }

PE519.248v01-00 }

PE519.249v01-00 } RC1

fl-24 ta' Marzu 2013;

2. Jesprimi t-thassib profond tieghu dwar is-sitwazzjoni fir-RCA li hija kkaratterizzata minn nuqqas komplet tal-osservanzzjoni tal-ligi u nuqqas komplet tal-ordni u l-assenza tal-istat ta' dritt; jikkundanna l-vjolenza riċenti li kompliet telimina anki l-aktar servizzi bažiċi fil-pajjiż u għarrqet sitwazzjoni umanitarja digà hażina li qed taffettwa l-popolazzjoni kollha;
3. Jappella lill-awtoritajiet tar-RCA sabiex jieħdu mizuri konkreti sabiex jipprotegu l-popolazzjoni civili, iwaqqfu r-reklutaġġ u l-użu tat-tfal minn gruppi armati, u jerġgħu jistabbilixxu s-sigurtà u l-ordni pubblika kif ukoll is-servizzi bažiċi tal-elettriku u l-ilma;
4. Jikkundanna bis-shiħ il-ksur serju tad-dritt umanitarju u l-ksur enormi tad-dritt dwar id-drittijiet tal-bniedem, b'mod partikolari minn elementi tas-Séléka, inkluži l-qtil extraġudizzjarju, l-eżekuzzjonijiet sommarji, l-ghajbien infurzat, l-arresti u d-detenzjoni arbitrarji, it-tortura, il-vjolenza sesswali u l-vjolenza sessista u r-reklutaġġ ta' suldati tfal;
5. Jappella lill-awtoritajiet tar-RCA u l-partijiet interessati kollha jindirizzaw il-kawżi strutturali tal-krizijiet rikurrenti tal-pajjiż u jaħdmu flimkien sabiex jimplimentaw il-Ftehim Libreville, li jistabbilixxi l-kundizzjonijiet tat-trażizzjoni fil-pajjiż sabiex jerġa' jkun hemm ordni kostituzzjonali bl-ġħan li jkun hemm paċi dejjiema u jinkisbu soluzzjonijiet demokratici;
6. Jappella lis-shab internazzjonali sabiex isostnu bis-shiħ l-isforzi komuni tagħhom, fl-oqsma tas-sigurtà, tal-ghajjuna umanitarja u tal-bini tal-istat ta' dritt; iheġġeg lill-Kunsill tas-Sigurtà tan-NU jeżamina b'mod urgħenti t-talba ta' appoġġ mill-Unjoni Afrikana sabiex jiġu ffinanzjati 3 600 membri tal-personal civili u militari tal-missjoni taż-żamma tal-paċi fir-RCA;
7. Jappoġġa t-tranżizzjoni kurrenti mill-Missjoni ghall-Konsolidazzjoni tal-Paci fir-RCA (MICOPAX) għall-Missjoni ta' Appoġġ Internazzjonali Mmexxija mill-Afrika fir-RCA (AFISM-CAR), li l-mandat tagħha għandu jiġi eżerċitat taħt l-awspicju tan-NU;
8. ilqa' d-deċiżjoni tal-Kapijiet ta' Stat tal-ECCAS li jżiedu b'mod sinifikanti d-daqs tal-Forza Multinazzjonali Ċentru-Afrikana (FOMAC) u li jadottaw mandat ta' missjoni adattat li jikkontribwi xxi għas-sigurtà tar-RCA; jinsab imħasseb fl-istess hin dwar il-fatt li għakemm 1 300 truppi tal-ECCAS intbagħtu lejn ir-R, dawn ma kinux kapaċi jipprevjen l-pajjiż milli jidhol fi stat ta' anarkija; jirrimarka li s-sitwazzjoni li dejjem qed tmur għall-aħħar fir-RCA

RC\1002684MT.doc

PE515.967v01-00 }

PE519.242v01-00 }

PE519.246v01-00 }

PE519.247v01-00 }

PE519.248v01-00 }

PE519.249v01-00 } RC1

tista' twassal għal instabbiltà reġjonal;

9. Jappella sabiex l-atturi ta' ksur tad-drittijiet tal-bniedem, delitti tal-gwerra, delitti kontra l-umanità, vjolenza sesswali kontra n-nisa u r-reklutagg ta' suldati tfal jiġu rappurtati, identifikati, imħarrka u puniti skont id-dritt kriminali nazzjonali u internazzjonali; jirrimarka f'dan ir-rigward li s-sitwazzjoni fir-RCA digà tressqet quddiem il-QKI u li, skont l-istatut tal-Qorti, ma hemmx perjodu ta' preskriżżjoni ghall-ġenocidju, id-delitti kontra l-umanità u d-delitti tal-gwerra;
10. Jilqa' d-deċiżjoni tar-RCA li tniedi programm sabiex jingār bu l-armi mhux awtorizzati bħala respons għall-vjolenza u d-delitti żgħar fin-nazzjon li huwa kronikament instabbi; iheġġeg lill-gvern jagħmel din il-mizuri obbligatorja;
11. Jieħu nota tal-istabbiliment ta' kumitat kongunt ta' inkjesta fuq l-atroċitajiet imwettqa mit-tieħid ta' poter mis-Séléka u jappella lill-partijiet li huma parti minn din l-entità biex jaħdmu flimkien sabiex tīgi promossa r-rikonċilazzjoni nazzjonali;
12. Jikkunsidra neċċesarju, barra minn hekk, li jiġu indirizzati l-konsegwenzi tal-kunflitti, b'mod partikolari permezz ta' riforma tal-forzi armati u l-forzi ta' sigurtà, id-dimilitarizzazzjoni, id-demobilizzazzjoni u r-riintegrazzjoni tal-eks ġellieda, ir-ripatrijazzjoni tar-refugjati, ir-ritorn ta' persuni spustati internament lejn djarhom u l-implimentazzjoni ta' programmi ta' žvilupp vjabbbi;
13. Jinsisti li soluzzjoni politika komprensiva, inkluża d-distribuzzjoni ekwa ta' dħul mill-baġit tal-istat hija vitali sabiex jinstabu soluzzjonijiet għall-križi u titwettaq it-triq għall-iżvilupp sostenibbli tar-reġjun; jappella lis-Segretarju Ĝeneral tan-NU sabiex jistabbilixxi panel ta' esperti ġalli jiġi eżaminat l-isfruttar tar-riżorsi agrikoli u minerali tar-RCA bl-għan li jiġi stabbilit qafas legali li jippermetti li r-riżorsi tal-pajjiż tgawdi minnhom il-popolazzjoni tiegħi;
14. Jilqa l-appoġġ akbar tal-UE għall-indirizzar tal-križi umanitarja fir-RCA u jappella lill-UE u l-Istati Membri tagħha, bħala donaturi principali lill-pajjiż, sabiex isaħħu l-koordinazzjoni tagħhom mad-donaturi u l-istituzzjonijiet internazzjonali l-ohra sabiex jiġu sodisfatti l-bżonnijiet umanitarji urgħenti b'mod xieraq u tittaffa s-sofferenza tal-poplu tar-RCA; jitlob li ssir laqgħa internazzjonali dwar ir-RCA fil-marġni tal-Assemblea Ĝeneral tan-NU fi New

RC\1002684MT.doc

PE515.967v01-00 }

PE519.242v01-00 }

PE519.246v01-00 }

PE519.247v01-00 }

PE519.248v01-00 }

PE519.249v01-00 } RC1

York f' Settembru 2013;

15. Jitlob l-intensifikazzjoni tal-operazzjonijiet internazzjonali, bil-kunsens tar-RCA, sabiex jiġu arrestati membri tal-Lord's Resistance Army, sabiex tintemm il-qedha mwettqa minn dan il-grupp kriminali;
16. Jitlob lill-awtoritajiet tar-RCA jissodisfaw l-obbligi stabbilit fl-Istatut ta' Ruma tal-QKI, li l-pajjiż tagħhom iffirmat;
17. Jagħti istruzzjonijiet lill-President tiegħu biex jgħaddi din ir-riżoluzzjoni lill-Kunsill, lill-Kummissjoni, lill-Viči President tal-Kummissjoni / Rappreżentant Għoli tal-Unjoni għall-Affar ijet Barranin u l-Politika ta' Sigurtà, lill-Kunsill tas-Sigurtà tan-NU, lis-Segretarju Generali tan-NU, lill-istituzzjonijiet tal-Unjoni Afrikana, lill-ECCAS, lill-Assemblea Parlamentari Konguġnta AKP-UE u lill-Istati Membri tal-Unjoni Ewropea.

RC\1002684MT.doc

PE515.967v01-00 }

PE519.242v01-00 }

PE519.246v01-00 }

PE519.247v01-00 }

PE519.248v01-00 }

PE519.249v01-00 } RC1